

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

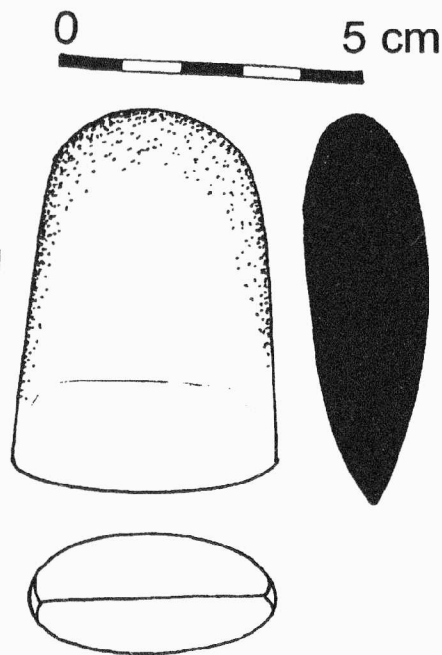
PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Obr. 8. Ptáčov, Nad Klapovkou. Sekerka z amfibolického dioritu.
Ptáčov, Nad Klapovkou. Steinaxt.

dioritu brněnského masivu. Podle všech těchto skutečností ji můžeme zařadit obecně do eneolitu, bohužel bez bližšího kulturního rozlišení. Podrobným sběrem na místě se již další materiál nenašel a také v okolních vesnicích jsou známy jen jednotlivé nálezy broušené a štípané industrie bez společného výskytu keramiky (Ptáčov, Hostákov). Další dvě eneolitické sekerky byly nalezeny necelé 2 km západním směrem ve stejné geografické pozici, to jest v blízkosti údolí Jihlavy. Jde o staré nálezy uložené v MV Třebíč. Popisovaná sekerka představuje izolovaný nález z místa vzdáleného nejméně 10 kilometrů od nejbližších sídlištních lokalit z eneolitu na Jaroměřicku a Hrotovicku a ukazuje na určitý pohyb pravěkých obyvatel v zalesněném prostředí úpatí Českomoravské vrchoviny. Můžeme se jen dohadovat o příčinách tohoto pohybu obyvatel v tehdy neosídleném území (získávání surovin, těžba dřeva, pastevectví, komunikace, rituální příčiny) a sám nález ukázal, že i ve zdánlivě archeologicky „sterilní“ krajině lze občas najít zajímavé artefakty.

Milan Vokáč, FF MU Brno
Antonín Pelikán, Třebíč

Literatura

Košťuřík, P. a kol. 1986: Pravěk Třebíčska, Brno.

Resumé

Ptáčov (Bez. Třebíč). „Nad Klapovkou“. Äneolithikum. Einzelfund. Oberflächensammlung.

SUDOMĚŘICE (okr. Hodonín)

„Horní chmelnice“ a „Valcha“. Starý eneolit. KKK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném výzkumu na stavbě obchvatu obce byla zachycena polykulturní lokalita (viz kap. Doba bronzová, Doba železná, Doba římská a stěhování národů, Středověk a novověk) s vícefázovým eneolitickým osídlením. Nálezy pocházejí především z půdního typu a mladších promísených kulturních vrstev, v menší míře pak ze zahloubených objektů. Do eneolitu patří s největší pravděpodobností půdorysy nadzemních kúlových staveb a dva dětské pohřby v sídlištních jámách. K nejstarším nálezům můžeme zařadit celý tulipánovitý pohár. Kultuře s kanelovanou keramikou náleží obsah objektu 669, z něhož pochází téměř kompletní exemplář tzv. ossarnského pekáče. Pokračování výzkumu je plánováno na rok 2004.

David Parma, ÚAPP Brno

Resumé

Sudoměřice (Bez. Hodonín). „Horní chmelnice“ u. „Valcha“. Altäneolithikum u. Badener Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

TRNÁVKA (okr. Přerov)

„Hyk“. KNP, KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V odhumusované rýze pro plynovod byly v r. 2002 zachyceny dva sídlištní objekty a část kulturní vrstvy. Lokalita je situována nad vyvýšeným břehem potoka Trnávka s nadmořskou výškou 260 m asi 700 m SV od obce. Identifikace lokality v mapě ZM 1:10 000, list 25-11-24, v souřadnicích 228 mm od Z s. č. a 48 mm od J s. č. Objekty jsou datovány do období kultury zvoncovitých pohárů a zbytky dochované kulturní vrstvy obsahovaly keramikou kultury nálevkovitých pohárů.

Marek Kalábek, AC Olomouc

Resumé

Trnávka (Bez. Přerov). „Hyk“. Trichterbecher- u. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

TULEŠICE (okr. Znojmo)

„Na dlouhých záhonech“. KZP (?). Pohřebiště (?). Povrchový průzkum.

Při povrchovém průzkumu na polykulturní lokalitě zachycené již v roce 2000 M. Bálkem pomocí letecké prospekce (viz kap. Neolit) byla nalezena kamenná plošně retušovaná šipka s vykrojeným tylem. Předmět dokládá možný rozsah pohřebního areálu kultury zvoncovitých pohárů, který byl porušen podle záznamu J. Kaufmana v roce 1959 při výstavbě státního statku, vzdáleného asi 200 m jihozápadním směrem (nálezoř zpráva č. j. 843/61 uložená v archivu AÚ AV ČR v Brně).

Michal Přichystal, ÚAPP Brno

Resumé

Tulešice (Bez. Znojmo). „Na dlouhých záhonech“. Glockenbecher Kultur (?). Gräberfeld (?). Terrainbegehung.

ÚJEZD (okr. Olomouc)

„Haukovice“. Eneolit. Sídliště. Záchraný výzkum.

V letech 2001-2002 proběhla na katastrálním území obcí Újezd a Rybníček (poblíž Uničova) výstavba tlakové kanalizace. Výkop tlakové kanalizace profal intravilán i extravilán výše zmíněných obcí. Záchraný archeologický výzkum probíhal formou dohledu. Pouze v osadě Haukovice (část obce Újezd) bylo zjištěno pravěké osídlení a poté byl zde zahájen záchraný výzkum, při kterém pracovníci AC VMO (od 1. 1. 2003 Archeologické centrum Olomouc, příspěvková organizace) zdokumentovali na profilu výkopu nové kanalizace tři pravěké objekty. Zmíněný výkop pro novou kanalizaci vedl podél komunikace, jež spojuje obec Újezd s osadou Haukovice. Objekty byly zkoumány i dokumentovány pouze na profilu výkopu kanalizace. Poté došlo k ovzorkování výplní nalezených objektů. Všechny objekty mají na řezu mísovitý tvar a jejich výplň má podobný charakter (barva, hutnost apod.). Pouze v objektu 2 byl nalezen keramický materiál, který umožňuje datovat tento objekt rámcově do období eneolitu. Patrně se jedná o menší část eneolitického sídliště, které bylo porušeno zmíněnou stavbou.

Jakub Vrána, AC Olomouc

Resumé

Újezd (Bez. Olomouc). „Haukovice“. Äneolithikum. Siedlung. Rettungsgrabung.

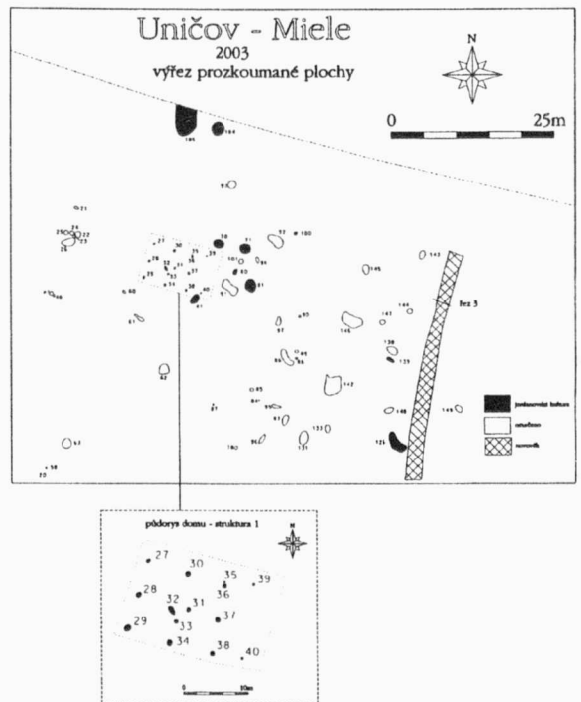
UNIČOV (okr. Olomouc)

„U pily“. JoK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V dubnu až květnu 2003 byl proveden záchraný výzkum na stavbě montážního závodu firmy Miele v Uničově. Lokalita se nachází na S okraji města u silnice z Uničova do Šumvaldu v trati „U pily“. Poloha tohoto dosud neznámého archeologického naleziště je situována v rovinatém terénu s nadmořskou výškou 238 m. Prozkoumaná plocha tvoří obdélník s rozměry 100 m x 150 m. Identifikace zkoumané plochy v mapě MZ 1:10 000, list 14-44-12, je v souřadnicích Z s. č. (mm) : J s. č. (mm) – 410 : 60; 410 : 51; 400 : 51; 400 : 60.

Výzkum probíhal po skryvce ornice na východní polovině plochy stavebního záboru. Mezi ornici a podloží se na některých místech vyskytovala šedá přelavená vrstva s ojedinělými nálezy (zlomek sekeromlatu). Odkryté objekty můžeme interpretovat jako kúlové jamky (89x), jámy (95x), zásobní jámy (2x) a žlaby (9x).

Nejstarší osídlení lokality se vztahuje k časnému eneolitu – jordanovské kultuře. Tomuto časovému horizontu můžeme přiřadit 27 objektů, z nichž vynikají dvě zásobní jámy (obj. 70 a 71). Obsahují větší množství dobře datované keramiky mající analogii k podobné lokalitě v Dolanech (Kalábek 1998, 124). K nim přináležejí i půdorys nadzemní kúlové konstrukce domu, složené ze tří řad kúl s rozměry 9,7 x 6,1 m a orientací JVV – SZZ (obr. 9).

Obr. 6. Uničov. Část prozkoumané plochy výzkumu s půdorysem jordanovského domu.

Uničov. Teil der untersuchten der Ausgrabungsfläche mit dem Grundriß des Hauses der Jordanöwer Kultur.

Druhou nejpočetnější skupinu objektů nelze pro absenci nálezů blíže datovat než do období pravěku. Nejmladší horizont nálezů je možné spojovat s novověkem. Jedná se o tři liniové objekty mající charakter mělkých příkopů. Není zcela vyloučeno, že se může jednat o pozůstatky mezi nebo příkopů oddělujících jednotlivá pole.

Marek Kalábek, AC Olomouc

Literatura

Kalábek, M. 1998: Nové nálezy z Dolan, ÚAPP Olomouc, Ročenka 1997, 112-125, Olomouc.

Resumé

Uničov (Bez. Olomouc), „U pily“. Jordanöwer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

VELKÉ LOSINY (okr. Šumperk)

„Desná“. KŠK. Ojedinělý nález. Povrchový sběr.

Překvapivým archeologickým nálezem z katastru obce získaným v roce 2003 je broušený kamenný sekeromlat. Ten byl náhodně nalezen již v 1. pol. 90. let 20. stol. občanem Velkých Losin panem M. Petržalou. Nález dle slov p. Petržaly pochází z levého břehu řeky Desné, tvořící východní hranici katastru, necelých 500 m jižně od maršíkovského mostu pod Kamenitým kopcem, z okolí bodu vymezeného na ZM 1: 10 000, list 14-42-01, souřadnicemi 454 mm od Z s.č. a 183 mm od J s.č.